

TALE

14. marts 2017

J.nr. 2016-8383

Center for Arbejdsmarkedspolitik

Samrådstale om 225-timersreglen og løntilskud

Indledning

Samrådet i dag handler om 225-timersreglen og løntilskudsjob.

Baggrunden er, at hvis kontanthjælpen stopper som følge af 225-timersreglen, så stopper løntilskudsjob også.

De fire samrådsspørgsmål kredser alle om det samme. Er reglerne hensigtsmæssige, hænger reglerne sammen og understøtter de, at folk kommer i arbejde. Og jeg vil derfor gerne besvare de fire spørgsmål samlet.

Først vil jeg gerne slå fast, at det skal have konsekvenser, hvis man ikke lever op 225-timersreglen.

For kontanthjælpsægtepar på de høje satser, har vi som led i jobreformen besluttet, at konsekvensen kan være, at den ene kontanthjælp stopper.

Og er man ikke længere kontanthjælpsmodtager, så følger det også, at den aktive indsats, som er koblet til kontanthjælpen, ikke bare fortsætter. Det betyder også, at løntilskudsjobbet stopper.

Ophør af løntilskud omfatter alene kontanthjælpsægtepar, hvor kommunen vurderer, at de kan arbejde 225 timer årligt, og hvor hjælpen til den ene ægtefælle falder helt væk som følge af 225-timersreglen.

Typisk er det ægtepar, hvor begge ægtefæller modtager hjælp på de såkaldt høje satser [14.808 kr. eller 11.143 kr. pr. måned afhængigt af, om der er forsørgelsespligt overfor børn].

De fleste, herunder alle ugifte, kan alene få reduceret deres ydelse som følge af 225-timersreglen, og derfor fortsætter de også uændret i løntilskudsjobbet.

Når det er sagt, anerkender jeg, at det kan virke paradoksalt, at selvforsørgende umiddelbart efter, at de har mistet retten til kontanthjælp pga. manglende rådighed i forhold til 225-timersreglen, kan starte i et nyt løntilskud. Det fremgår også af artiklen fra avisen.dk, der henvises til i spørgsmål AJ.

Jeg synes så bare, at paradokset er, at de kan få bevilget offentlig forsørgelse ad bagvejen via netop løntilskudsordningen.

Det vender jeg tilbage til.

225-timers reglen var nødvendig

Da Venstre-regeringen, som siden er efterfulgt af VLAK-regeringen, kom til, overtog vi et beskæftigelsessystem, hvor der ikke var en rimelig forskel på at arbejde og modtage kontanthjælp.

Derfor indførte vi kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen og sikrede dermed, at det for de ca. 150.000 fuldtidspersoner i kontanthjælpssystemet nu kan betale sig at få et arbejde.

Vi sikrede samtidig et reelt rådighedskrav via 225-timersreglen for de mennesker, hvor kommunen vurderer, at de kan arbejde i det omfang, som reglen kræver.

Som jeg nævnte indledningsvist, indgik det i jobreformen, at ægtepar i kontanthjælpssystemet får sat den samlede hjælp ned til et niveau svarende til én hjælp, hvis de ikke opfylder 225-timerskravet.

Vi synes ikke, det er rimeligt, at en ægtefælle, som kommunen vurderer, kan arbejde, er reelt hjemmegående, mens ægteparret hæver dobbelt kontanthjælp i årevis.

Og den udfordring vi stod med, når det gælder ægtefæller i kontanthjælpssystemet, var og er stadigvæk alvorlig:

For det første steg antallet af ægtepar i kontant-hjælpssystemet med 84 pct. fra september 2011 til september 2016 – lige før 225-timersreglen begyndte at få konsekvenser for ydelsen.

For det andet er knap ni ud af ti ægtepar i kontant-hjælpssystemet ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.

Tallene vidner om, at vi står med en kæmpe integrationsudfordring, som krævede handling.

Derfor mener jeg i høj grad, at jeg, som der direkte spørges til i spørgsmål AM, er leder af et beskæftigelsessystem, der har fokus på at hjælpe ledige i job – også ægtepar i kontanthjælpssystemet.

Løntilskudsproblematikken

Nu vil jeg vende tilbage til løntilskudsproblematikken – eller rettere paradokset.

Det skønnes, at 20-30 personer om året må ophøre i deres løntilskudsjob som følge af 225-timersreglen.

Jeg står helt og holdent inde for, at sådan skal det også være. Hvis man ikke lever op til sine pligter falder ens rettigheder også bort. Og når ens ret til en ydelse ophører, ja så kan den indsats, man fik, ikke bare fortsætte.

Set med mine øjne er det virkelige paradoks, at kommunen efter et konkret skøn har mulighed for at tilbyde selvforsørgende et løntilskudsjob, og dermed kan kommunen indirekte bevilge offentlig forsørgelse til selvforsørgende. Kommunen betaler nemlig løntilskud til virksomheden, der betaler løn til den løntilskudsansatte.

Det betyder i princippet, at man dagen efter, at ens kontanthjælp og løntilskudsjob er stoppet, kan starte i et nyt løntilskudsjob, men blot i en anden virksomhed.

Så når det i spørgsmål AL rejses, hvorvidt 225-timersreglen har afdækket et reelt problem, så er det jo ikke helt forkert.

I min optik er problemet bare, at man som selvforsørgende kan få bevilget offentlig forsørgelse i form af løntilskud uden om de offentlige ydelsessystemer. Konkret drejer det sig om ca. 500-700 personer om året.

Derfor synes jeg, vi bliver nødt til at overveje, om det overhovedet er fornuftigt, at selvforsørgende kan tilbydes løntilskudsjob.

Det vil jeg tage op, når vi i forbindelse med forenklingen af hele den aktive beskæftigelseslovgiv-

ning skal se samlet på regler og rammer for den aktive indsats.

Selvforsørgende skal selvfølgelig ligesom i dag have ret til aktiv hjælp til at komme i job – fx i form af virksomhedspraktik, vejledning og opkvalificering, men der bør ikke kunne følge en offentlig forsørgelse med i form af løntilskud.

Men jeg er overbevist om, at det næppe samlet set er godt for beskæftigelsen, hvis en gruppe, som ikke har ret til offentlig forsørgelse, alligevel kan få forsørgelse via løntilskudsordningen. Det synes jeg ikke er en sund incitamentsstruktur.

Afslutning

Til sidst vil jeg gerne understrege, at det er et soleklart mål for regeringen, at vi udnytter den gode samfundsøkonomi og stigende beskæftigelse til at få flere ledige ind på arbejdsmarkedet og væk fra offentlig forsørgelse.

Beskæftigelsen stiger, og fremgangen kan mærkes i hele landet. Siden lavpunktet i 2013 er antallet af beskæftigede lønmodtagere steget med 132.800 personer. Alene inden for det seneste år er beskæftigelsen steget med 46.600 personer.

Danske virksomheder efterspørger arbejdskraft, som de ikke har gjort længe – og ikke kun højt kvalificeret arbejdskraft.

Næsten halvdelen af de udenlandske lønmodtagere fra de øst-og centraleuropæiske EU-lande, der arbejder i Danmark, er ansat i stillinger, som ikke nødvendigvis kræver særlige kompetencer.

Samtidig kan vi se, at fremgangen i beskæftigelsen ikke kun er sket på tværs af landet; den er også sket på tværs af uddannelsesniveauer og løn-
niveauer.

Jeg er af den helt klare overbevisning, at kontant-
hjælpsloftet og 225-timersreglen er to afgørende redskaber som understøtter, at vi bedst muligt kan udnytte den gode udvikling på arbejdsmarkedet.

Derfor glæder det mig også, at antallet af kontant-
hjælpsmodtagere er på vej ned. Fra april til november 2016 faldt antallet med 5.200 fuldtidsper-
soner.

Den problemstilling, vi diskuterer i dag, er ikke stor eller omfatter mange borgere. Men når det er sagt, så synes jeg ikke, at det er rimeligt, at man kan få offentlig forsørgelse uden om de almindelige ydelsessystemer via et løntilskud for selvfor-
sørgende.

Det mener jeg, vi bør tage op til revision.

Tak for ordet.